

२५

॥ श्रीगणेशाय ॥ ततो गंगातीरे गत्वा देशकालौ स्मृत्य मम शरीरभुज्यर्थं गणस्ता
 नं ॥ स्नात्वा च मय ॥ उत्सर्जनां गत्वेन भस्मगोमयमृत्तिस्तानं ॥ भस्ममादाय ॥
 इच्छाताय नमः शिरसि ॥ तत्पुरुषाय ॥ मुखे ॥ अघ्राणाय ॥ हृदये ॥ वायुदेवाय ॥ गु
 ह्ये ॥ सद्योजाय ॥ पादयोः ॥ प्रणवेन सर्वांगे ॥ स्नात्वा च मय ॥ गोमयमादाय ॥ ग
 ष्ठाङ्गं द्वाङ्गं द्वाङ्गं चूर्णित्यष्टाङ्गं करुषिङ्गी ॥ इक्ष्वरीं सर्वभूतानां ताम्रितो पद्मे येश्चि
 यं ॥ अग्रे मुखं चरन्तीनां मोषधीनां वृते वते ॥ तस्मात्पुष्पं पत्नीनां पुत्रिणां कायु
 शोचनं ॥ तन्मरुगांश्च शोकांश्च नृदगोमयसर्वदा ॥ इति सर्वांगानि विलिप्य
 स्नात्वा च मय ॥ बद्धिस्थापयेत्तानां स्विदं विमर्षि पृथिवी ॥ प्रयाभूमी प्रयत्यति
 अग्निरिति भस्म वायुरिति भस्म जलमिति भस्म स्थूलमिति भ
 स्म ओमेति भस्म सर्वं तत्तदं भस्म मानसोक्तेति सर्वाङ्गे आपादिषा ॥

मन्त्राजितोपिमहिनि॥ भूमिप्राथ्या॥ मायैरिषत्वनितायस्मै-चाहंरतामिवः॥
 द्विपञ्चतुष्यदस्माकं सर्वमस्वनातुरं॥ रत्नित्या॥ स्योमाष्टिधिगीभजातक्षुरानि
 वेक्षणी॥ यच्छातुः शर्मसुप्रथः॥ मदमादाय॥ आयनेतेपुण्ययोगेहृदयैरोहतुपु
 ष्पिणी॥ रुदाश्चपुंडरीकाणीसमुद्रस्यगुहादुमे॥ गायत्र्यामृदमभ्युक्ष्य॥ भू
 मीनिजाय॥ श्रुतारुमिंद्रैर्मिवितारुमिंद्रंरवेरवेसुहवंश्रुतंरुमिंद्रं॥ कृपा
 मिश्रंरुपुरुहतमिंद्रंस्वस्तिनोमुषकोचात्त्रिंद्रः॥ पूर्वतः॥ युमायुसोनंस्तुत
 युमायुजुहताहविः॥ युमंरुपुशोगद्युनीहृतोअरंसतः॥ दक्षिणा॥ तैत्ति
 यामिब्रह्मणावंदेमानस्तदाशस्तेयजमानोहविर्भिः॥ अहेठमानोवरुणोह

॥१॥

बोध्यं रं सुमानः आयुः प्रामोषीः ॥ पश्चिमतः ॥ वयं सोमव्रते तव मनस्तुष्टु
 विभ्रतः ॥ प्रजावतः सच महि ॥ उत्तरे ॥ तत्सूर्योदसीरु मे दोषा वस्तोरुपेव
 वे ॥ भोजेषु समा अभु च रासदा ॥ उपरि ॥ अघः पश्य स्वमोपरि संतरां पाद
 कौतर ॥ मातैक रापु कौद रा न स्त्री हि ब्रंसा ॥ बुभूविथ ॥ अघः ॥ सह स्ररीषी
 नृक ॥ शिरसि ॥ अक्षी ॥ म्यां ते ते सि काभ्यां कर्णाभ्यां ध्रुव कादधि ॥ यक्ष्मं री
 षण्यं मुस्तिष्काज्जिह्वाया विव्रं हा मिते ॥ मुर्ये ॥ ग्रीवाभ्यस्तु उष्णिहाभ्यः की
 कसाभ्यो अनुमयात् ॥ यक्ष्मं दोषण्यं ॥ तं साभ्यां जिह्वाया च विव्रं हा मिते ॥ ग्रीवा
 यां ॥ आत्रेभ्यस्तु गुदाभ्यो वृनिष्ठोर्दयादधि ॥ यक्ष्मं मते स्नाभ्यां यक्ष्मः पुत्रि

बाहुभ्यां विव्रं हा मिते २

भ्यो विरहामि ते ॥ हृदये ॥ नाभा नाभिं न आददे ॥ ऋक नाभौ ॥ त्वमिन्द्र सु जोष सप्त
 कं विभर्षि वाक्लोः ॥ जे वे शि शान ओ जे सा ॥ वाक्लोः ॥ सोमानं स्वरं गां ॥ ऋक ॥ क
 क्ष्योः ॥ यः कुक्षिः सोमपातमाः ॥ ऋक ॥ कुक्ष्योः ॥ बलीनापिता बृहदपुत्रः श्विश्वा
 रणो तिस्रस्रमावृणत्य ॥ इषुभिः संक्राः एतं नाश्वसरीः एष्टे निनदो जयति प्रसू
 तः ॥ एष्ट ॥ ऊरुभ्यां ते अश्विभ्यां पाणिभ्यां प्रपदाभ्यां ॥ यक्ष्मं श्रोणिभ्यां भास
 दाहं सोमो विरहामि ते ॥ उर्योः ॥ मेहं नाहं न करणं लोमभ्यस्तनुर्येभ्यः ॥ यक्ष्मं
 सर्वं दाहं नस्तमिदं वि ॥ जात्योः ॥ एतावोनस्यति ऋक पादयोः ॥ यस्य चिश्वा
 निहस्तयोः ॥ पंचक्षितीनां वसू ॥ स्या रौयस्यो अस्मधुग्दिव्ये वा शनिर्जहि ॥ ह

स्मा

॥२॥

सत्योः॥ अंगोदंगा लोमो लोमो जातं पर्वणि पर्वणि॥ यश्च स वीस्मादात्मनस्तमिदं वि०॥ इति मं
 त्रेण पुरुषसूक्तेन सर्वांगे विलिप्या॥ अश्वक्रांतैरथक्रांतैर्विष्णुक्रांतैर्वसं धीरा॥ शिरसा धा
 रयिष्यामिरक्षस्व मां पदे पदे॥ भूमिर्धेनुर्धरणी लोकधारणी॥ उद्यतासि वीरा हे सुस्रमे न
 न शतबाहुना॥ मृत्तिकैर्ह न मे पापं यन्माया दृष्टं तं द्रुतं॥ मृत्तिकैर्ब्रह्म दत्तासि काश्यपे
 नाग्निमंत्रिता॥ मृत्तिकैर्देहि मे पुष्टिं त्वयि सर्वं प्रतिष्ठितं॥ मृत्तिकैर्प्रतिष्ठिते सर्वं तु मे नि
 र्मुद मृत्तिके॥ तयो ह ते न पापे न गुणानि परमां गतिं॥ इति सतिलहो वीमदं शिरसि नि
 धाय॥ स्नात्वा॥ तीर्थं प्रार्थयेत्॥ हिरण्यशृंगं वरुणं प्रपद्ये तीर्थं मे देहि याचितः॥ युन्म
 या भुक्तमुसाधूनां पापेभ्यश्च प्रतिग्रहः॥ यन्मे मनसा वाचा कर्मणा वा दृष्टं तं द्रुतं॥ त
 न्मुद्रं द्रो वरुणो बहस्पतिः सविता च पुनस्तु पुनः पुनः॥ नमो अग्नये स्युते नमो इंद्राय नमो व
 रुणाय नमो वारुण्ये नमो॥ यदपां कुरं यदमं यदशं तं तदपगच्छतात्॥ अत्याशना

न

मन्त्र

इतीषा नाथ्य अरुं गावतीषा नाथ ॥ तन्मो वरुं रोगा जापुणि नाथ्य वम-रीतु ॥ सोहम पापो विरजो
निर्मुक्तो मुक्त किं लिषः ॥ नाकस्य पृष्ठमारुह्य गच्छ प्रसन्न स लोकता ॥ यश्चास्म्यवरुं रासपु
नार्थममर्षणः ॥ अवतेहे को ऋकू ॥ इदं ते न्याभिरसमान मुद्दिषीः काश्च सिधुं प्रवहं
ति नयः ॥ सुपे जीर्णमिव त्वचं जातं तिषा पंस शिरस्को भ्युपेत्य ॥ प्रपद्ये वरुं रादवं मंभ
सांपति मूर्जितं ॥ याचितं देहि मे तीर्थं सर्वपापापनुत्तये ॥ याः प्रवतो ऋकू ॥ इमं मे गंगेय
मुने ऋकू ॥ गंगा गंगेति गच्छति ॥ सद्यः पातक संहर्त्रि सद्यो दुःखविनाशनी ॥ सख्यदा मो
क्षदा गंगा गंगैव परमा गतिः ॥ सुमित्रान् आपु ओषधयः संतु ॥ दुर्मित्रास्तस्मै संतु यो
स्माद्दृष्टीयं च वयं द्विषः ॥ सुमद्रज्येष्ठाः सलिलस्य मध्यापुना नायं त्यनि विनाशनाः ॥
इंदो यावज्जीव भूररादता आपो देवी रितमा मवंतु ॥ या आपो दिव्या उत वा स्रवंति स
नित्रिमा उत वायाः स्वयं जाः ॥ समुद्रार्थो याः शुचयः पावकास्तो अपो गायो सारा जाव

॥ श्री ॥

रुणो याति माध्वे सुखा नृते अथ पश्यं जनांतां ॥ मध्वश्रुतः शुचयो याः पावकास्ता आपो देवी ॥ या
 सुरा जावरुणो या सु सो विभ्वे देवा या सर्जं मंदंती ॥ वैश्वानरो याः स्युनिः प्रविष्टः स्ता आपो देवी
 ॥ एते न्यिद्रं स्ता व० सिसापसि ॥ तरत्समंदी धावति ॥ आय यो लिं रातंतना ॥ तरत्स ॥ त्रिभिर्द्वं
 देव सवित ॥ उत्तमं हविः ॥ उपप्रियं परिप्रतं यु ॥ जात वेदा मूर्जं यं त्या पुनातु ॥ आपो हिष्ठा
 मयो भुवः ॥ यथा चतः ॥ इमं मे गंगे इत्यस्य सिं कक्षिते प्य मे भोगं गादिन द्यो जगती जलो
 लोड ॥ इमं मे गंगे ऋक् ॥ ऋतं चेति त्वास्या घर्मर्षण ऋषिः भावयतो देवता अघर्म ॥ ऋतं ॥
 प्रवाहा निमुखस्त्रिर्माजं इत्य ॥ स्ता तांगतर्पणं कुर्यात् ॥ ॐ ब्रह्मादयो ये देवाः ॥ तां देवांस्तर्प
 यामि ॥ भुर्देवां ॥ भुव ॥ स्वर्देवां ॥ भूर्भुवः स्वर्देवां ॥ इत्यहं पायताद यो ये ऋषयः ॥ तां ऋषिं ॥
 भूर्ऋषीं ॥ भुवऋषीं ॥ स्वऋषीं ॥ भूर्भुवः स्वऋषीं ॥ अग्निष्वाताः कव्यमाहनाद यो ये पितरः
 तान् पितृ ॥ भूः पितृ ॥ भुवः पितृ ॥ स्वः पितृ ॥ भूर्भुवः स्वः पितृ ॥ अग्निदाधाश्च ये जीवा ये प्य ॥

जलं जलितटे निक्षिप्य ॥ यन्मया दत्तं तं तोयं ॥ यक्षतर्पणं सत् ॥ ऋषीन् पूजयेत् ॥ ऋषीन् दर्शयेत्
 यं हत्वा पूजयेत् तर्पयेत् ततः ॥ आचम्य उत्सर्जनां गत्वेन करिष्यमाणो पाकमी गत्वेन अरुं धत्ती सहि
 तसस ऋषीं पूजयेत् करि ॥ द्वादशगुल प्रमाणक स सदानी न गृहीत्वा चतुरंगुल मंगं विहाय कु
 शं ग्रथीत ॥ ऋषे मंत्रं कृतां स्तोमैः कश्यपो ह धियु न गिरः ॥ सोमं नमस्य राजानं योजते वीरुधा
 पति ॥ कश्यपं आवाहयामि ॥ अत्रि र्यद्वा मयरोत्तम नृवी सप्त जोरवी ना धेमाने वयोषा ॥ श्ये
 नस्य चिञ्जवसानूतने ना गच्छतम स्थिता शंते मेत ॥ अत्रे तमः ॥ एवानुसृचः समे जा समस्मि
 द्द्वारं धिमि पती रदेवीः ॥ विद्यामस्तोरवसागुणं तो नुरद्वा जाउत तदं दू नु नं ॥ भरद्वा ॥ प्रसू
 तो भक्षमेकराचु नावपि स्तोमं चे मं प्रथमः सूरिरुन्मजे ॥ सूते सा ते न यद्या गमं वां प्रति विद्या
 मित्रजमदानी दमे ॥ विश्वा ॥ अत्रि स्वा गोतमा गिरा ॥ गौतमाय ॥ गृणाना जुमदग्निना ॥
 जमदग्नेये ॥ उता सिमै भव रुणो वं सिष्टो र्यस्या ब्रह्म न्मन सोधि जातः ॥ द्रुसं स्तं नं ब्रह्मणा दै

गावस्त० साध्या० विप्रा० यक्षा० रक्षांसि० भूतानि० एवमंतानि० अथ क्रमः उपवीति॥ शर्तचन०
 माध्या० गृहसमद० विश्वामित्र० वासुदेव० अत्रि० भरद्वाज० यज्ञिष्ठ० द्रुमाथा० महाहन्ता०
 प्राचीनावीति॥ सुमंतुजैमिनि० जानंतीयातायी० गमि० चर्त्त० वाडवाप्राती० धेयी० सुत०
 नामैत्रेयी० कसोडं० कौषीतकं० महाकौषीतकं० पैंग्यं० महापैंग्यं० सुयतं० सारव्यायनं०
 ऐतयं० मैत्रेयं० शाकलं० वाष्पलं० सजावलं० औदवाही० महौदवाही० सौजामि० शो
 नकं० आश्वलायनं० येचान्येआचार्यस्तेसर्वे॥ आब्रंस्मस्तंबपर्यंतं० पिड्यतोदकं॥ मये
 नवास्येयमादींस्तर्पयेत्॥ यमं० यमराजं० मृत्युं० अंतकं० वैवस्वतं० कालं० सर्वभूतक्षयं०
 औदुंबरं० दध्नं० नीलं० परमेष्टीतं० रकोदरं० चित्रं० चित्रगुप्तं० यमोनिस्तपितृधर्मरा
 जोवैवस्वतोदंडधरश्चकालः॥ भूताधिपौदत्तसंतानुसारी॥ सतांतमेतत्तदशमिजपति॥
 अकारादिहाकारांताक्रुवाः पठेयुः॥ शान्तिसूक्तं॥ पर्जन्यसूक्तं॥

॥ श्री ॥

॥ १५ ॥